

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Ukrainan Lapset – Siviilioikeudellinen Yhteistyö](#) > [Elatusapu](#)

Elatusapu

Nämä tietokoosteet on laatinut siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellinen verkosto

Rajat ylittäviä elatusapuasioita koskevat EU:n toimivaltasäännöt vahvistetaan [elatusapuasetuksessa](#), ja elatusapuasioissa sovellettava laki määräytyy [vuoden 2007 Haagin pöytäkirjan](#) perusteella. Lisäksi tilanteissa, jotka liittyvät EU:n ulkopuolisiin maihin (kuten Ukrainaan), sovelletaan lasten ja muiden perheenjäsenten [elatusavun perinnästä tehtyä vuoden 2007 Haagin yleissopimusta](#).

Tuomioistuinten toimivalta

EU:n alueella toimivalta elatusapuasioissa perustuu [elatusapuasetuksen](#). Elatusapuasetuksen toimivaltasääntöjen tarkoituksena on yleensä turvata elatusapuun oikeutetun edut, sillä elatusapuun oikeutettua pidetään heikompana osapuolena. Asetuksen 3 artiklassa säädetään, että toimivalta voi yleensä perustua joko i) elatusvelvollisen tai elatusapua hakevan henkilön asuinpaikkaan [1] tai ii) tuomioistuimeen, joka on toimivaltainen henkilöoikeudelliseen asemaan liittyvissä asioissa (esimerkiksi vanhemmuuden vahvistaminen) tai vanhempainvastuuta koskevissa asioissa (esimerkiksi oikeus lapsen huoltoon tai tapaamisoikeuteen), jos elatusapua liittyä näihin menettelyihin. Tämän vuoksi EU:n jäsenvaltion tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta Ukrainasta siirtymään joutuneen lapsen elatusvaateiden osalta on ratkaistava tapauskohtaisesti.

Elatusapuasetuksen soveltamisen avuksi on julkaistu hyödyllinen käytännön opas, joka on saatavilla [täältä](#).

Lasten elatusapua koskevaa vuoden 2007 Haagin yleissopimusta sovelletaan rajat ylittäviin tapauksiin, joissa on osallisena jokin EU:n jäsenvaltio ja yleissopimuksen sopimusvaltiona oleva EU:n ulkopuolinen maa. Yleissopimus tuli Ukrainan osalta voimaan 1. marraskuuta 2013, ja kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat yleissopimuksen sopimuspuolia ([HCCH | #38 - Status table](#)).

Sovellettava laki

Elatusapuasioissa sovellettavasta laista säädetään [elatusapua koskevassa vuoden 2007 Haagin pöytäkirjassa](#). Pöytäkirja tuli Ukrainan osalta voimaan 1. joulukuuta 2022, ja sitä sovelletaan kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin Tanskaa lukuun ottamatta ([HCCH | #39 - Status table](#)).

Sovellettavaa lakia koskeva yleissääntö vahvistetaan pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdassa, ja sen mukaan elatusvelvoitteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa elatusapua hakevan henkilön asuinpaikka on. Lisäksi 3 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että jos kyseisen henkilön asuinpaikka muuttuu, uuden asuinpaikan valtion lakia sovelletaan siitä hetkestä alkaen, kun muutos tapahtuu.

Näin ollen lapsiin, joiden asuinpaikka on edelleen Ukrainassa, olisi 3 artiklan mukaisesti sovellettava Ukrainan lakia. Asetuksen 3 artiklan 2 kohdan soveltaminen edellyttää, että lapsen asuinpaikka on muuttunut.

Tunnustaminen ja täytäntöönpano

Kun on kyse Ukrainassa tehtyjen elatusapupäätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta EU:ssa, [elatusapua koskevan vuoden 2007 Haagin yleissopimuksen](#) määräykset ovat merkityksellisiä. Tunnustamisen ja täytäntöönpanon perusteista määrätään yleissopimuksen 20 artiklassa.

Lasten elatusapua koskevaa vuoden 2007 Haagin yleissopimusta sovelletaan myös silloin, kun EU:n tuomioistuinten päätökset on tunnustettava ja pantava täytäntöön Ukrainassa. On huomattava, että jos EU:n jäsenvaltion tuomioistuimessa annetun päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa haetaan Ukrainassa, päätöstä ei voida tunnustaa ja panna täytäntöön, jos päätöksen antanut tuomioistuin on perustanut toimivaltansa sellaiseen toimivaltaperusteeseen, jota ei mainita vuoden 2007 Haagin yleissopimuksen 20 artiklassa (esim. toissijainen toimivalta ja varatoimivalta (*forum necessitatis*)).

Elatusapupäätöksen tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskeva hakemus voidaan jättää joko suoraan pyynnön vastaanottaneen valtion tuomioistuimelle tai toimivaltaisille viranomaisille tai välillisesti sen valtion keskusviranomaisen välityksellä, jossa elatusapua hakeva henkilö asuu.

Elatusapuasetuksen soveltamisen avuksi on julkaistu hyödyllinen käytännön opas, joka on saatavilla [täältä](#).

Keskusviranomaisten välinen yhteistyö

Keskusviranomaisilla on tärkeä rooli elatusavun perimisessä rajojen yli. Keskusviranomaisten erityistehtävät luetaan elatusapuasetuksen 51 artiklassa ja [elatusapua koskevan vuoden 2007 Haagin yleissopimuksen](#) 6 artiklassa.

Keskusviranomaiset voivat avustaa elatusapupäätöksen tunnustamista, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista tai täytäntöönpanoa koskevien hakemusten tekemisessä sekä uuden päätöksen tekemistä ja voimassa olevan elatusapupäätöksen muuttamista koskevien hakemusten käsittelyssä. Lisäksi viranomaiset voivat auttaa löytämään henkilön, jolta elatusapua haetaan, ja hankkia asiaankuuluvaa tietoa kyseisen henkilön tuloista ja taloudellisesta tilanteesta tai antaa muuta tarvittavaa apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla.

Elatusapuasetuksen soveltamisen avuksi on julkaistu hyödyllinen käytännön opas, joka on saatavilla [täältä](#). Ohjeita elatusapuasetuksen hakulomakkeiden täyttämiseen on saatavilla [täällä](#).

Keskusviranomaisten yhteystiedot löytyvät seuraavasta osoitteesta:

- [Elatusapuasetus](#)
- [Lasten elatusapua koskeva vuoden 2007 Haagin yleissopimus](#)

Miten siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellinen verkosto voi auttaa?

Siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellinen verkosto antaa tukea EU:n siviilioikeuden alaan kuuluvien säädösten käytännön soveltamisessa. Keskusviranomaisten lisäksi voit ottaa yhteyttä jäsenvaltiosi siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteeseen, jos sinulla on erityinen ongelma rajat ylittävässä tapauksessa. Yhteyspiste voi esimerkiksi tiedustella pyynnön senhetkistä tilaa, auttaa tuomioistuinten välisessä yhteydenpidossa tai etsiä toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen yhteystiedot.

[Lisätietoa siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisesta verkostosta ja sen tarjoamasta avusta.](#)

[Ota yhteyttä kansalliseen yhteyspisteeseen.](#)

Hyödyllisiä linkkejä

- Tietoa Ukrainan lainsäädännöstä
 - [Kysymyksiä ja vastauksia elatusavusta Ukrainassa](#) (231 Kb)
 - [Yleistä tietoa elatusapuasetuksesta ja tietoa jäsenvaltioiden lainsäädännöstä](#)
 - [Käytännön opas elatusapuasetuksen soveltamisesta ja ohjeita sen lomakkeiden täyttämiseen](#)
 - [Selitysmuistio elatusapua koskevasta vuoden 2007 Haagin yleissopimuksesta](#)
 - [Selitysmuistio elatusvelvoitteita koskevasta vuoden 2007 Haagin pöytäkirjasta](#)
 - Keskusviranomaiset:
 - [Elatusapuasetus](#)
 - [Lasten elatusapua koskeva vuoden 2007 Haagin yleissopimus](#)

[1] "Asuinpaikan" käsitteen tulkinnasta elatusapuasioissa ks. esimerkiksi Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-644/20. Lisätietoja on myös [Elatusapuasetuksen soveltamista koskevassa käytännön oppaassa](#).

■ Päivitetty viimeksi: 16/10/2024

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.